

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,

12 " " " " 2 "

15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opraviščno administracija in ekspedicijska na velikem trgu št. 9, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.

Za pol leta . . . 5 " — "

Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.

Za pol leta . . . 4 " 20 "

Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na velikem trgu št. 9, v II. nadstropji.

Izšla po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Državni zbor

se je danes 5. t. m. po velikonočnih počitnicah zopet sošel. Čaka ga še mnogo in jako važnega dela, ki ga bode do binkošti težko dovršil. Dnevni red prve seje sicer ne obsega posebno važnih reči, ker se nekateri poslanci navadno še nekoliko obotavljajo doma, in se jih prvi dan komaj toliko zbere, da zamorejo zborovati in sklepati.

Tem imenitnejše pa bodo prihodnje seje, pri katerih se bode v prvi vrsti obravnavala nova šolska postava, ki smo jo v „Slovenec“ že tako obširno pojasnili, da nam ni treba več o njej govoriti. Že pred razhodom na počitnice so se desniški klubi med seboj zavezali, da morajo k tej obravnavi priti vsi poslanci in za njo tudi glasovati. To je najglavnejši vzrok, da pride dotična postava še le na dnevni red prihodnje seje, in ne bode noben poslanec imel izgovora, da se je moral prehitro vrniti, dasi bi morali že sami ob sebi o zborovanju odložiti vse druge opravke, ki jim branijo iti na Dunaj, ako hočejo vestno spolnovati svoje državnoposlaniške dolžnosti.

Ta previdnost je tem potrebnejša, ker je sedaj dovolj jasno, da se bodo tudi nasprotniki šolske postave sošli v celotnem številu in napeli vse svoje žile, da bi njih obveljala. Tudi ni nobenega dvoma več, da bode Coroninjev klub pri tej postavi glasoval z levičarji, ter zdatno pomnožil število njihovih glasov. Ko bi se poslanci tega kluba ozirali na zahteve nemških kmečkih prebi-

valcev, bi pač nikakor ne mogli glasovati zoper šolsko postavo in zoper polajšanje, ki jih njih dežele že uživajo, in ktere jim kaj dobro ugajajo. V Coroninjevem klubu so namreč poslanci iz Goriškega, Istre in Trsta, pa Rusini iz Galicije in južno-lasški Tirolci. Tirolska ima glede šolskih postav svoje lastne razmere, vse druge gori omenjene dežele pa uživajo že dozdej polajšanje, da njihovi otrokom ni treba osem let v šolo hoditi, ampak samo šest.

Ko bi jih hotel kdo siliti, naj se tej pravici odpovedo in naj se osemletno šolstvo naloži tudi njim, bi se gotovo z vso silo uprli taki zahtevi in bi napeli vse kriplje da bi to zabranili. Ali ni toraj nedosledno, ako pa drugim deželam ne privoščijo? Toda nove šolske postave so liberalni listi zaznamovali kot neliberalne, in kdor bode za nje glasoval, ne bode pri njih več veljal za liberalnega in so si pridejali celo priimek liberalnega središča, toraj raje slišijo očitanje, da niso dosledni, kakor pa očitanje, da niso liberalni!

Druga nezgoda za desnico je ta, da ravno sedaj več poslancev na desnici manjka; na Poljskem so bila izpraznjena štiri poslanstva; dva sta sicer že zopet zastavljena, in upati je, da bodo novi izvoljeni prišli že v zbor in glasovali s svojimi tovariši, dveh pa vendar še ne bo, in kadar gre pri kaki reči tesno, sta velike vrednosti tudi dva glasova. Vrhu tega se utegnejo kaki štirje poljski in češki poslanci glasovanju umakniti,

in ker se tudi o 5 bukovinskih poslancih Hohenwartovega kluba še ne vé za trdno, bodo li glasovali za postavo ali ne, zopet odpade nekoliko glasov, ki jih bode desnica prav težko pogrešala.

V tolažbo pa nam je, da si tudi izmed levičarjev ne bodo upali vsi glasovati zoper postavo, ker bi se sicer hudo zamerili svojim kmečkim volilem. Njih število bode skoraj enako veliko, kakor število glasov, ki odpadejo na desnici, in vsled tega smemo sklepati, da bode šolska postava vendar le sprejeta z večino kakih 10 glasov.

Razun šolske postave bode imela zbornica sedaj obravnavati zopet en del obrtniške postave, namreč vstanove obrtniških nadzornikov, pa pristojbinsko postavo, ktera obsega tudi borzni davek. Vsaka teh postav, ki so v oddelkih že zdavnej dovršene, bode zbudila živahne obravnave, in dela se državnemu zboru ne bode manjkalo.

Tudi odseke čaka še veliko važnih nalog. Obrtniški odsek bode pričel pretresati postavo o obrtniških pomočnikih in delavcih sploh, in vlada želi, da bi tudi ta postava bila rešena, preden se razide državni zbor, ker bi bili potem spremenjeni vsi glavni deli obrtniške postave. Tudi postava o duhovenski kongruji bo v odseku skoraj dovršena, bode pa tudi mogoče dovršiti jo še letos v državnem zboru, kakor duhovniki želé in že silno težko pričakujejo? Odgovora na to vprašanje si ne upamo dati, ker so zapreke zaradi jako različnih razmer po raznih

Listek.

Iz spomeniške knjige poljskega učitelja.

Spisal H. Sienkiewicz.

Čedalje bolj sem se bal za njegovo zdravje, ker propadel je očividno in bil naposled že skoro prezoren. Pletivo nežnih žilic, ki so se mu prej javljale na sencih le, ko ga je oživila radost, postalo je zdaj dlje in dlje očividnejše. Ozalil je takó, da je bil skoro enak nekakemu obrazu. Tužno je bilo gledati na to nedolžno, skoraj angelsko glavico, ki je pokazala sličnost z uvenelo cvetlico. Zdelo se je, kakor bi mu nič ne bilo, a ginil je vendar in izgubljal moči. Ni zamogel že vzdigniti vse knjige v tornistru; vlagal sem mu vanj le nektare, a ostale nosil sam za njim, ker spremljal sem ga sedaj vsaki dan v šolo in iz šole.

Naposled so prazniki došli. Konji iz Zalesja so čakali že dva dni in list gospé Marije, ki je došel z njim, oglašal je, da nas tam z netrpljivostjo pričakujejo. „Začula sem, Mihec, da ti slabo pojde“, končala je gospá Marija, „ne pričakujem toraj nikakih izvrst-

nih; zaželela pa bi, da bi bili tvoji učitelji tega mnenja kot jaz, da si storil vse, kar je bilo v tvoji moči in da si nezadostni svoj napredek se trudil popraviti vsaj z dobrim obnašanjem.“

Toda učitelji so bili v vsakem obziru drugzega mnenja, kajti spričevalo je goljufalo tudi to poslednjo nado. Druga javna graja, tikala se je ravno dečkovega obnašanja, o katerem je imela gospá Marija povsem druge pojme. V očeh nemških profesorjev se je le to dete dobro obnašalo, ktero je s smehom vdeleževalo njih posmehovanje iz poljskega upadka, jezika in tradicij. Vsled takega razumevanja pravovednih pojmov, ker ni podajal nobene náde, da bi se še v prihodnje zamogel prospešno navka vdeležiti, in tako zastoj drugim napotje delal, je bil fant iz šole izpahnen. To poročilo donesel je v večer. V sobici bila je že skoro povsem tema, kajti gosti sneg je padal zunaj, in nisem zamogel toraj videti defetu v obraz. Videl sem le, da se je podal k oknu, postal tam in molé gledal na snežene capice, gugajoče se v ozračju. Nisem zavidal borčetu teh misli, ki so se mu krožile v glavi slično tem po zraku; še prav ljubo mi je bilo, da mi ni trebalo govoriti o spričevalu in razsodku.

Na tak način nama je preminilo četrť ure v polnem molčanju; med tem pa se je tudi skoro popolno stemnilo. Pričel sem skladati reči v popotno skrinjo, ali videvši, da Mihec še vedno stoji pri oknu, djal sem mu naposled:

„Kaj delaš tam, Mihec?“

„Ni li res“, je odgovoril z glasom, ki se je tresel in zadrževal pri vsakem zlogu, „da sedi mama z Lolo pri ognjišču v zeleni sobici in misli na mé?“

„Kaj pak. A zakaj se ti trese glas? Si mar bolan?“

„Ni mi nič, gospod, le zebe me močno.“

Razpravil sem ga in položil v posteljo, a z bolestjo sem zrl na njegove suhe kolena in roke tanke kot slamnato steblo. Dal sem mu izpiti čaj in odel ga, kolikor je bilo mogoče.

„Ti je zdaj že topleje?“

„O pač! samo glava me nekoliko boli.“

Vboga glava, imela je zakaj boleti; — Utrujeno dete je v kratkem zaspalo in močno dihalo s svojimi ozkimi prsi. Jaz pa sem nehal vkladati svoje in njegove reči, in ker se nisem počutil baš zdrav, sem se tudi vlegel. Vpihivši svečo, sem skoro v tem trenutku zaspal.

(Dalje prih.)

deželah in škofijah tako velike, da jih bode težko primerno poravnati, ako se bogoslovno ministerstvo ne ojači in o pravem času skrbi za povikšanje stroškov, ki jih bode vravnjanje kongruie prizadejalo.

O novih davkarskih predlogih sedaj ne izrečemo še nobene sodbe, ker davkarski odsek še ni dognal načel, po katerih naj se osnujejo. Predlogi se bodo v marsikteri zadevi bistveno spremenili, in bodo težko prišli na vrstopred razhodom drž. zbora, izvzemši morebiti prihodninski davek, dasiravno vlada želi, da bi bile prej, ko mogoče rešene tudi te reči. Dela se toraj ljudskim zastopnikom ne manjka, želimo jim le prave previdnosti in modrosti, da bi vse tako obrnili in vkrenili, da bi bilo državi na korist obenem pa tudi posameznim prebivalcem ne na škodo!

Nemci o „nemškem šulvereinu“.

Neue Warte am Inn piše 25. marca t. l. tako-le: „Nemški jezik“ ponujajo povsod tako nespodobno, da se morajo nemški listi z gnusom odvrniti od takega vsiljevanja. Tu navedemo misel neodvisne bavarske „Donau Zeitung“ o nemškem šulvereinu, in bralcu prepuščamo, naj primerja pisanje naših judovskih listov s sodbo imenovanega katoliškega časnika.

„Donau Zeitung“ piše iz Monakovega: Ne moremo dosti grajati, da se tako imenovani „nemški Schulverein“ vtika v notranje zadeve Avstrijske na tak način, da mora ondi obuditi največjo nejevoljo. Odkar so Dunajski judovski listi znašli pravljico o „ogroženem nemštvu“, vstanovilo se je na več krajih mnogo družeb, ki imajo denar naberati, da bi se privatne nemške šole vstanovile v čisto slovanskih in madjarskih krajih Avstrijskega cesarstva. To naj bi še bilo, da si tudi je škoda, lepi denar metati na tak način skozi okno. Če se pa ti Schulvereini prdrznejo z neopravičenimi resolucijami ostro napadati vlado sosedne države, tedaj moramo tako počenjanje od sebe odbijati z vso odločnostjo. Kaj bi rekli v Berlinu, ko bi kaka Dunajska katoliška družba ostro napadala prusko vlado in bi sklenila resolucijo o kulturkampfu? In vendar bi bilo dovolj vzroka kaj tacega storiti! Kaj tacega se pa gotovo ne dobiha na oni strani v Avstriji. Nemški jezik ni ondi v nevarnosti, to pravljico so se le izmislili Dunajski judovski listi, da bi razne narodnosti ene proti drugim ščuvali. Žalostno je, da Berlinski Schulverein za podlago svojemu sklepu jemlje izmišljene trditve strankarskih časnikov.

Tudi pri nas v Braunau se je ustanovilo društvo, ki ima namen, braniti nemški jezik v slovanskih šolah. Ubogi Čehi! zdaj bo za vas slaba, o Binkoštih pojde naše judnaško krdelo prvič v Linz k skupnemu zboru nemških Schulvereinov, in kdor še ni nič izvedel o našem vereinu, ta se naj prepriča sam in naj strmi nad imetnostjo njegove naloge in nad velikim številom njegovih udov. No, Verein je vender le, in čast nemškega mesta Braunaua je rešena.

Od kod prav za prav prihaja ponašanje z „nemškim“ imenom? znano je dovolj; namreč iz brezdomovinskih judovskih listov; kam ima peljati to skrivno prizadevanje, pokazala je zadnja Dunajska veselica dijakov, ki je prezgodej razodela, pod vplivom vina, prave notranje namene. Jasno je, kam vede to domoljubje; pod prusko pikelhaubo in na

kolena pred Bismarka. In da bi se to doseglo, ustanovljajo nemške Schulvereine, kakršnega imamo tudi mi v svojem mestu. Škoda za dragi čas, škoda za denar, škoda za tiste, ki podpirajo tako počenjanje, ne da bi prav za prav vedeli, kaj „verein“ name-rava. Mogoče, da najnovejši dunajski dogodki nekoliko ustavijo takšno počenjanje.

Ali gospodje učitelji nimajo kaj družega delati, kakor da svoj dragi čas obračajo v razširjevanje nemškega Schulvereina, ki škili čez avstrijske meje?

Neka imenitna oseba iz nemškega zbora je nedavno obsojevala v nekem listu vedenje liberalnih avstrijskih nemcev tako-le: „Ne morem razumeti nemške agitacije na Avstrijskem. Nemci menda ne sprevidijo pravih razmer; Avstrija je odtrgana od nemške zveze; njeni prebivalci nimajo nič več pri nas iskati in mi nič na Avstrijskem. Menim, da bi razvijanje nemške države moralo dovolj prepričati gospode liberalce na Dunaju, da imamo doma dovolj posla in da je nam nepriležno, če iz Avstrije vpijejo k nam na pomaganje. 1866. leto je dalo gotovi tir Avstriji kakor tudi nemškemu cesarstvu, in tega ne more tudi to spremeniti, če je del Avstrijskih nemcev za trenotek nezadovoljen s svojo vlado. Nikolsburg in Versailles se ne dasta zbrisati iz svetovne zgodovine. Hočemo imeti močno zedinjeno Avstrijo in ž njo živeti v prijaznosti, in ravno zato se ne vtikamo v njene notranje zadeve. Nemški liberalci v Avstriji, kakor se postavljajo v zboru, bili bi vender zadnji, ki bi našli naše simpatije, zakaj rogovileži niso naši ljudje. Glavno delo teh gospodov je pa to, da rogovilijo.

Politični pregled.

V Ljubljani 4. aprila.

Avstrijske dežele.

Iz Budapešte. (Poslaniška zbornica.) Minister prometa je predložil načrt postave o izdelovanju pristanišča za petrolej v Reki in za izpeljanje postranske železnične proge Bekes — Töldvar.

Potem se začne podrobna debata v načrtu postave za srednje šole. Minister Trefort priporoča, da se sprejme §. 1, kakor je nasvetovano, on govori za dvoje srednjih šol, za gimnazije in realke in je zoper njih spo-jenje.

Oto Herman zagovarja separatvotum, on noče spodriniti realnih šol, le v soglasji jih hoče spraviti z gimnazijo. — Po daljši debati se sprejme §. 1, tako kakor je bil nasvetovan namreč, da bode dvojih srednjih šol. Sprejet je bil tudi §. 2. Pri §. 3 se uname daljša debata, več govornikov je bilo zoper grški jezik, a zagovarjal ga je poučni minister Trefort.

Denarstveni minister Kalaj bode šel zopet na ogled — v Hercegovino, pravijo, da konec aprila.

V bivši vojaški granici bodo volitve v deželni zbor 19., 20. in 21. aprila. Volitveno gibanje je kaj živahno, volitvena zbirališča so tu in tam zelo viharna, a tudi odstavljajo občinske uradnike in devljejo v zapor.

V Pragi je bil 1. aprila občni zbor bratovščine sv. Mihaela za kraljevino Češko. Predsedoval je grof Ledebur in ko se je prebralo poročilo, so nadškof Pražki, kardinal Schwarzenberg, proslavljali zasluge ranjkega škofa Irseka za katoliško življenje in kazali

na imenitnost bratovščine sv. Mihaela. Govorila sta še dr. Papel in P. Potka. — Živahnimi živioškli sv. Očetu in presvitlemu cesarju so sklenili zborovanje, in nadškof so podelili navzočnim blagoslov, med katerimi so bili knezi: Karol Schwarzenberg, Jurij Lobkovic, Oettingen, ter več drugih gospodov in gospa prvih plemenitazev v deželi.

V Kolini je bil 1. aprila velik shod volilcev, posl. Hevera je poročal v svojem delovanju. Zbor je sklenil resolucijo, v kateri je povdarjal, da je tovaristvo s konservativnimi Nemci potrebno, da se doseže mir in sprava med narodi v Avstriji.

Moravski deželni zbor se bode sklical v drugi polovici mesca avgusta, s to sesijo bode končana doba tega deželnega zbora. Potrjena je deželna postava o zavarovanju živine po Marskem, v štirih tednih bode deželni odbor vpeljal to postavo.

Rabi državnega zbora, posl. Schreiber iz Galicije, je umrl za mrtudom, malo časa potem, ko je izdal nekaj razglas zoper reform — jude. Policija je zaplenila razglas, mislilo se je, da bode po smrti rabija Schreiberja stvar ugasnila, a državno pravništvo preiskavo nadaljuje zoper rabije, ki so ta razglas podpisali.

Vnanje države.

Iz Belgrada. Mestna sodnija je v tožbi zarad napada na kralja iz zopora izpustila profesorja Vitkoviča in soprogo, ki je sestra Heleni Markovič in še nekaj drugih, a na zatoženi klopi bodo poleg Helene Markovič Mata Arandjelović, Pera Mohacanin in pop Svetožar Branković.

Novo izvoljeni metropolit, arhimandrit Teodozi Mraović je dobil kraljevo potrjenje, ter se podaja na Ogersko v Karlovice, kjer ga bode posvetil patriarh Angyelič vpričo škofa iz Temesvara in Novega Sada. Bivšemu metropolitu Mihaelu so odločili samostan v prebivališče. — Taka je svoboda tako zvani pravoslavni cerkvi. — Sinoda, katero skliče vlada, izvoli najvišjega cerkvenega dostojanstvenika, kralj ga potrdi, bivšega pa pošljejo v samostan.

Izvirni dopisi.

Iz Štajarskega. (Slovenska nadškofija. Zapisnik pastoralnih konferencij.) Slovensko nadškofijo so v adresi do sv. Očeta rimski slovenski popotniki zagovarjali. Jaz tukaj nisem imel kaj spregovoriti, sicer bi bil kaj družega predlagal. Pa zdaj, ko je ugoden čas, ko so Goriški nadškof umrli, naj se dotični gospodje potegujejo za Ljubljano.

Iz konečnega zapisnika 1. pastoralnih konferencij se vidi, da je duhovenstvo ugovarjalo zoper duhovni nemški imenik, zoper predavanje v nemščini nekaterih predmetov v bogoslovju in zoper napačno pisavo nemških farnih imen. Navedem samo te reči. Nemški duhovni imenik so gospodje slabo zavračali, tirjaje slovenskega, kazaje na italijanske škofije, kjer je imenik italijanski. Bolj srečni bi bili morda gospodje, ako bi bili tirjali latinski imenik, kakor ga nekatere škofije imajo, in mislim tudi ljubljanska, kar bi tudi jaz zagovarjal. — Na drugo je preč. škofijstvo odgovorilo, da je znanje vseh treh jezikov bogoslovcem potrebno, kar je istina. — Zoper napačno pisavo nemških farnih imen je vsa duhovščina; en del je tirjala le odpravljanje večih pogrškov kakor „bindische Pfarre“, kar je preč. škofijstvo tudi dovolilo; mi pa upamo da bo še dalje

segnilo in več popravilo. Pred pol leta sem zboljšano pisavo nemških ali ponemčenih krajnih imen tirjal, ter sem prijatelje prašal, se naj li pisava predlaga narodnemu društvu? Dobil pa sem od 3 strani odgovor, da je večina duhovščine za celotno slovensko uradovanje, za spisovanje samo slovenskih imen brez nemških. Nasprotniki, ki se jim zahtevanje manjšine zdi prenapeto, naj vedo, da je predlog le zmernejši od večine; manjšina se bo veselila, če predlog večine obvelja; ker pa to ne kaže za to leto še, in ker je predlog manjšine naravnejši, bi radi tudi večino za se dobili in želeli, naj bi celo nasprotniki ne prezirali pravične tirjatve, sicer bi manjšina za večino potegnila; zato še enkrat svoj predlog zagovarjamo, proseči naj bi tudi preč. knezoškofjstvo zboljšanje nemških imen v imenik sprejelo, naj bi pravilna sedanja imena oprostilo spon, ter jih stavilo na pravi prostor, prve pokvarjene imena pa — če že morajo v imeniku biti — naj bi postavilo na drugi prostor. Zadnji čas je pisati Artič (Artisch), Boč, Celnic (Zeling), Čirković, Čadram, Fauč, Feistric, Franc, Gallicien, St. Georgen-Reihenek, St. Georgen-Remšnik, St. a/d Stainc, St. Georgen a/d Pesnic, Gonobic, Hohenek, Kersbah, Kopreinic, Kostreinic, Kôé, Lak, Leskovec, Leuč, St. Korencen in Stranicen, Loče, Pesnis, Töplie, Polenšak, Nacaret, Pameč, Pernicen, Seicdorf, Pisec, Pölchah, Rečah, Reifnik, Rohič Roič, Saurič, Šeunern, Šiltern, Šleinic; Seicdorf, Spitalič, Stopercen, Studenic, Sulbah, Valdek. Uradni list Ljubljanski piše marsikaj pravilno, marsikaj pa napačno. Ni zdaj čas tamkaj pisati Tschernembel, ampak piše se naj Černembel, Račah, Otok, Neudek itd.

Iz Štajarskega. (Uredbe dobrodelne c. kr. oblasti.) Marsikatero uredbo c. kr. oblasti so sedaj hvalevredne; po teh uredbah se dve oblasti lepo porazumevate in podpirate. Ces. kr. odstopivši glavar mariborski Pavič pl. Pfauenthal se je pismeno duhovenstvu poslovil, zahvalivši se za skazano mu uradno podporo, kakor se je bil nastopivši službo ob svojem času pismeno duhovenstvu za ovo podporo priporočil. Hvala mu! Če tudi duhovenstvo sedaj ne vživa nikakšnih predpravil, mu pa vendar ni drago, če bi ga kdo hotel za drugimi stanovi stavljati za poslednega. C. kr. glavarstvo ptujsko je z okrožnico dne 14. marca po celem glavarstvu ostro prepovedalo za veliko noč vsakršnji strel, bodisi s pištolami, puškami ali možnarji, ter kazni zažugalo ne samo strelcem, marveč tudi staršem in gospodarjem, ki bi strela ne zabranili; vse orodje zapade gosposki. Slišimo, da so enako prepoved tudi sosedne glavarstva izdale. Ako se pomisli do kake razbuke so pri nas posamezne srenje o tem dozorele, gotovo do razuzdanosti velike in pobalinstva, se ta uredba ne more dosti sohaliti. — Ravno tako so pri nas o pustnem času maškerade kaj žaljive bile za katoliško Cerkev in nje služabnike, zlasti ako se pomisli, da so se jih vdeleževali tako zvani „izobraženi krogi“ (?); temu je c. kr. glavarstvu ptujsko v okom prišlo ter pred pustom vse žaljive maškerade prepovedalo. Posamezno je bilo srenjam našeto, kakšne šeme so prepovedane, n. pr. kdor predstavlja hudega duha, zapade kazni itd. Ne vem jeli meniha predstavljati bilo posebej prepovedano, bilo bi pa za napačno inteligenco dobro. — C. kr. glavarstvo celjsko je lansko leto prepovedalo igro na konjičkih (Ringel-

spiel) po posamesnih farah ob birmskih dnevih, ob pričujočnosti mil. knezoškofa.

Domače novice.

V Ljubljani 5. aprila.

(Katoliška družba) napravi v nedeljo (8. aprila) tombolo svojim udom, ktere čisti dohodki so namenjeni za pogorelce v Košani. Začetek ob 5 1/2 zvečer.

(Eni naših državnih poslancev) so se včeraj odpeljali na Dunaj, eni pa gredo za njimi še te dni, da o pravem času pridejo k obravnavi o šolski postavi. Tudi knez Windisch-Grätz se je zopet ozdravil in se bode odšel redno vdeleževali državnozborovih sej.

(Odklikovanje.) Rudarski svetnik Marka Lipold v Idriji dobil je v pripoznanje mnogoletnega marljivega službovanja red železne krone tretje vrste. Se bode li sedaj vresničilo, kar se je že večkrat govorilo, da se g. Lipold poda v stalni pokoj?

(Seje mest. odbora) v torek 3. t. m. ni bilo, ker prišlo je le 15 odbornikov. Seja bode v petek ob 5. uri popoldne. Na dnevnem redu je: 1. Naznanila prvosedstva. 2. Finančnega odseka poročilo a) o talijah, ki so se mestnim stražnikom izplačale 1882. leta; b) o dopisu predsedstva c. k. finančnega ravnateljstva gledé kapitalizovanja ustanove cesarja Friderika IV. za zaklado tukajšnje meščanske bolnice; c) o nekaterih popravah, ki so se izvršile v poslopji tukajšnje vélike realke; č) o nakupu necega zemljišča za razširjenje kolezijske ceste poleg Kérna; d) o Janeza Julija Kanca prošnji zaradi povračila užitinskega davka od špirta za jesih pro 1882; e) o terjatvi društva Wiener Bankgesellschaft gledé plačila v pogodbi ustanovljene 1/4% upravnine za izplačevanje dobitkov; f) o ponudbi Elije Predoviča, da bi se mu v najem dala mestna tehtnica v klavnici; g) o mestnega magistrata nasvetu gledé premeščenja živinskega trga. 3. Stavbenskega odseka poročilo: a) o prošnji Alojzija Koriške, da bi mu bilo dovoljeno ograditi na Vrtači kupljeno zemljišče in preložiti javni pot, ki zdaj drži preko tega zemljišča; b) o vspelu licitacije gledé zagotovljenja stavbenskega lesa za 1883. leto; c) o vpeljavi plinove svečave po Resljevi cesti. 4. Šolskega odseka poročilo: a) o nakazilu tretje službene doklade trem mestnim učiteljem; b) o prošnji kateheta na mestni dekliški šoli za povišanje nagrade; c) o prošnji, da bi se naukazala nagrada za nadaljevalno poučevanje obrtniških učencev; č) o računskem zaključku dotacije za c. kr. veliko realko. 5. Mestnega odbornika g. Ivana Hribarja samostalni predlog gledé tlaka v Šelenburgovih ulicah.

(Se li to spodobi?) Te dni smo v vradni „Laib. Zeitung“ brali neki inserat, kakoršne je dozdej navadno prinašal samo „N. W. Tagblatt“. Se li taka sumljiva vabila k skrivnemu dopisovanju v vradnem listu spodobijo?

(Pošta odhaja iz Ljubljane.) V Novomestu vsak dan ob 6 zjutraj. V Celje ob 5 1/2 uri zjutraj. V Kočevje vsak dan 6 1/4 zjutraj. V Kamnik čez Mengeš ob 3 popoldne pozimi, a poletu ob 4 1/2 uri. V Polhov gradec v ponedeljek, sredo, petek in saboto po zimi popoldne ob 2, a poletu ob 4 1/4. V Šiško vsak dan ob 8 zjutraj, a popoldne ob 4 1/2. Na Ig vsak dan ob 4 1/2 popoldne.

Pošta prihaja v Ljubljano: Iz Rudolfovega vsak dan ob 2 popoldne. Iz Celja ob 3. uri 45 min. popoldne. Iz Kočevja ob 6.

uri in 20 min. popoldne po letu, po zimi ob 5. uri in 20 min. zvečer. Iz Iga ob 8. uri 30 min. zjutraj. Iz Kamnika ob 9. uri 5 min. zjutraj. Iz Polhovega Gradca v ponedeljek sredo, petek in saboto ob 9. uri zjutraj. Iz Šiške ob 11. uri 5 min. zjutraj, ob 7. uri 5 min. zvečer.

Iz mestnih nabiralnic se pisma jemlje 4krat na dan: ob 9 in 1/2 11 dopoldne, ob 1 popoldne in ob 1/2 8 uri zvečer.

Razne reči.

— Iz Celja. Veselica, ktero je napravilo kat. podp. društvo belo nedeljo, bila je dobro obiskovana, kakor še maloktera poprej. Vse točke sporeda so se pa tudi izvršile v popolno zadovoljnost navzočega občinstva. Za to gre hvala g. pevovodji, vsem gg. pevcem, osobito g. Vinkotu Krušič-u. Po splošni sodbi se sme „kat. podp. dr.“ res ponašati s svojim izurjenim pevskim zborom. Ta zbor goji tudi cerkveno (ceciljansko) petje, ter je že 2krat pel pri božji službi enkrat v celjski farni cerkvi, drugokrat pri sv. Jožefu v Celji.

Vesela igra „Eno uro doktor“ je vzbudila mnogo smeha. Vsem igralcem je ploskalo občinstvo. Gosp. Ivanu Gaberšku gre vsa hvala za velik trud, ki ga je imel, da se je igra obnesla tako izvrstno. Hvala vsem, ki so pripomogli k izvršitvi te veselice na en ali drugi način! Dasi so znašali vsi stroški te veselice okoli 25 gold., prevstala vendar še precejšnja svota na korist društvenih namenov.

— Janez Berecz, bivši husar pri pokojnem grofu Majlathu je v zaporu bolan, taji stanovitno, sedaj pa vendar pravi, da je bil tisto noč, ko je bil M. umorjen zunaj hiše; človek, s katerim je Berecz govoril 27. marca, je bil prej sluga pri graščini in se imenuje Sponga. Berecz pravi, da ga pozna in da mu je dolžan 8 gld. a zadnji pot je govoril z njim v ponedeljek 25. pret. m. — Berecz ni bil zmirom sluga, v prejšnjih časih je bil vradnik pri gospodarstvu, tedaj on ne pripada med neizobražene ljudi. Sedaj se sploh tako govori, da sta Pavel Sponga in Janez Berecz grofa M. umorila; kajti dokazano je, da sta ta dva večkrat med sabo občevala, in da sta se posebno veliko soboto dolgo časa v stanovanji pri Spongi pogovarjala. Policija išče sedaj s tiralnim pismom Spongo, ki je rojen v Ribeku, županije Nitranske, star 30 let, neoženjen, govori nemško, madjarsko in slovaško.

— Samega sebe bi hotel pretepsti! Tako je zaklical mestni glavar Csarnaj v kavarni v Pešti, ko mu je morilec Sponga pete odnesel iz kavarne. V četrtek ob 11 je prišel namreč v kavarno nekov človek, spil je 2 kupici žganja. Njemu nasproti je sedel mestni glavar Csarnaj, prisedel je k njemu še mestni policijski uradnik. Obema se je imenovani človek videl sumljiv. Markér je rekel, da ga še ni videl nikoli v kavarni. Pride pa še nekdo v kavarno in se vsede k onemu. Med tem pa glavar pošepne uradniku nekaj na uho, markérju pa pove, da je vradniku rekel, naj gre po fotografijo morilca Sponge. Oba neznana sta sedela še nekaj časa, ko sta pa videla, da ju vse gleda, sta otišla ob dveh. O pol treh pa prinese vradnik fotografijo. — Csarnaj jo ugleda, prime se za čelo rekoč: Zaslužim, da bi se sam tepel! — Vsedla sta se v voz in šla tiča loviti, katerega sta pred sabo

imela. (Vse to je vendar nekako neverjetno, a časopisi govore o tem.)

— Društvo sv. Stefana, kateremu je bil ranjki Majlath predsednik, je imelo izredno sejo, v kateri je predsednik grof Cyraki milo obžaloval bridko zgubo in žalostno nesrečo zaradi nesrečne smerti pl. Majlatha. Žalostno je zaklical: Majlatha ni več, hudobni ljudje so ga umorili! — Predsednik pove, da je venec naročil za nosilnice, vdovi ranjkega hočejo sožalnico poslati, in društvo ima biti zastopano pri pokopu v Savaru. Društvo bode imelo mrtvaško mašo za pokojnim v vseučeljski cerkvi in v občini seji bode na njega spomin slovesni govor.

— Pravda zoper socialiste. (Konec.)

15. marca je bil zaslišan Hammer, krčmar „zu den drei Bindern“, kamor so hodili delavci v krčmo, o skrivni družbi on ni nič vedel, na delavcih ni družega zapazil, nego, da so bili zadovoljni z njim. Zatoženi so bili najprej pri policiji zaslišani, sedaj ko so bili pred javno sodnijo, so nekaj preklicali, nekaj pa pravili, da so izpovedbe iz njih po raznih načinih z obetanjem in žuganjem izsilili, zato sta bila zaslišana gosпода iz policije, ki sta spraševala na prvo roko socialiste in o njih izpovedbi zapisnike naredila. Predsednik prebira na dalje pisma, katere so najdlji pri vjetih. Peukert je pisal pismo, v katerem so besede: „Vsak mora pripravljati biti, da se žrtvuje, dan odločitve se bliža, treba je nasprotnika uničiti. Führer-ju pak je pisal: Dobro bi bilo, ko bi na Avstrijskem imeli nihilistov, prav pametni so. Predsednik bere potem razglas izvrševalnega odseka, ki sope v najkrepkejših izrazih sovraštvo do pravosodstva in policije. Razglas se konča z besedami: „Naj živi morija.“

16. marca. Sodišče je na dalje prebiralo članke, razglase iz ustajniških listov. „Naj živi vstaja“; vse se mora uničiti, tako in tako je treba z dinamitom ravnati, taki nauki se nahajajo v teh revolucionarnih listih. — Zdravniki trdijo, da sta imela zatožena Engel in Winter pijansko blaznost, a policija bistveno ni vplivala na njih izpovedanja. A pri Winterju se vendar kaže, da je duh nekoliko omračen. Po tem zaslišanji so brali dalje tajna vradna pisma. Dobil je sedaj besedo državni pravdnik, ter je umaknil tožbo zoper njih pet obdolženih, ki so bili takoj spoznani za nekrive. O končni sodbi smo uže poročali v listu 36. dne 24. marca.

— Številka „Jedna“ kdo je ta? To je baje nekov Tynan. Pri umoru v gaji „Phoenix“ je odkazoval morilcem prostore, in ko ga je James Carey vprašal, kdo da je, odgovoril je: Jaz sem številka „jedna“. Po umoru je bil 14 dni v Dublinu. Potem je šel v London, kjer je bil do meseca januarja. Odtod je šel v Pariz in v Cannes, kjer je bil tačas, kakor Gladstone tam. Ko sta bila zasačena Byrne in Walsh prigovarjali so mu prijatelji, naj gre iz Francoskega, in Tynan je šel v Mehiko, ker ta dežela nima pogodbe zaradi izročitve zločincev.

— Iz Taškent (mesto v Turkestanu ob reki Sir-Daria) se poroča, da je bil tam 31. marca ob 7. uri zjutraj precej močen potres. — Mislijo poslati več mož, da pregledajo deželo Pamir, premerijo in astronomično določijo lego krajev (Pamir je višavje med rekama Amu-Daria in Indom od koder so se, kakor govore starodavna poročila razšli prvotni prebivalci teh krajev, Arijanci imeno-

vani na jug in sever, in ti bi bili pradedje Indov, Perzov in Germanov). Zbrali in napolnili se bodo Oš v okraji Ferghana, hočejo nadaljevati preiskave, kjer so jih Angleži pričeli. — Druga ekspedicija bode preiskala astronomsko lego krajev ob reki Amu-Daria, ki teče v Aralsko jezero in bode preiskovala porečje iz višavja do Khive.

— Na Škotskem se je „zimski“ sušec kaj žalostno poslovil. Pretekli teden je v mestu Aberdeen hud vihar odkrival strehe, cirkus razdejal in tri barke blizu pristanišča ob skale treščil. Ljudi na dveh ladjah so rešili, a na 1 so se utopili. Tudi od drugod se poroča o barkolomih.

— Nadomestek vina. Narava ljubi spremembo in elementi uničujejo delo človeških rok. Resnično a tudi silno žalostno deželi, kraji, posameznemu človeku, katerega to zadene. L. 1844 in naprej se je bolezen lotila kruha ubogih, t. j. krompirja, sedaj pa že več let huda uš trto pokončuje. Zleg se ne da odvrniti, napadeni kraji so zgubljeni. Na Francoskem je skoraj polovica vseh nogradov končana. Na Štajarskem se trtna bolezen širi in širi po najboljših vinskih krajih. Ljudje že resno premišlujejo, kaj bode potem, ko ne bode več nogradov. Česa se bodo lotili. Iz južnega Francoskega se širi ta novost po svetu. — Vinorejec slavnega imena je skušal in skušal, kako dobiti, kako napraviti iz drugih rastlin vinsko pijačo. — Kakor znano, daje sladkorna pesa prav dober vinski cvet (alkohol)! Kaj ko bi ta repa, ako se z njo tako ravna, kakor z trtnim grozdom, ne dala tudi pijače, podobne oni iz vinskega grozda? Poskusili so; sladkorna pesa, ako ima veliko sladkorja v sebi, daje po vrenji vino, ki ni nič slabejše, mimo vina iz južnih krajev. Sladkorna pesa se ponša v vsakem podnebj. Avguste Deleuil, kmetovalec v Gardanne pri Masiliji na Francoskem, hoče brezplačno povedati bolj na drobno, kako se ima saditi sladkorna pesa v ta namen, da se vino iz nje nareja. — No tako se bere v „Leip. Ill. Zeitg.“ — Hm, ako iz pese sladkor delajo, naj pa še poskusijo delati vino. — Recimo, da je to vse resnično, in da se iz pese tudi dobro vino napravi, kaj naj nastane po krajih, ker so sedaj vino pridelovali, ako trta ne bode več rodila? — Sladkorna pesa potrebuje naj boljše zemlje, a vinsko trto sade po gričih, po goricah, ki niso toliko sposobne za poljske sadeže, vino je pospeševalo mednarodno trgovstvo in kupitjo, ker so si dežele menjemale pridelke, blagostanje celih krajev zavisi od vinske trte, zato bi bilo pač želeli, da bi Gospod Bog, gospodar narave, odvrnil to hudo kazen nad deželami, ali ljudem dal najti kako sredstvo, da bi mogli obvarovati svoje nasadbe pred grozovito boleznijo.

Poziv

k udeležitvi razstave izdelkov hišne obrtnije, ženskih del, starinarstva in kulturnozgodovinskih predmetov, katera se bo priredila povodom 600 letne deželne svečanosti v Ljubljani, so sledeča

Splošna določila.

I. Povodom šestoletnice zjedinjenja Kranjske s habsburško najv. vladarsko hišo bo priredila kranjska dežela razstavo:

- a) kranjske hišne obrtnije;
- b) ženskih ročnih del;
- c) prazgodovinskih, starinskih in kulturnozgodovinskih predmetov.

II. K udeležitvi se vabijo lastniki, ozi-

roma izdelovalci onih predmetov, ki pripadajo zgoraj navedenim oddelkom razstave.

III. O sprejemu predmetov odločuje odbor.

IV. Mestnina se ne plačuje, pač mora pa stroške za prevaževanje plačati razstavja vec. Odbor bo brezplačno v razstavo poslane reči sprejel, izložil, razstavil in brž ko bo razstave konec, zopet zložil. On prepusti mize in omare, kolikor jih sploh ima, brezplačno v porabo.

V. Za nadzorovanje in snaženje razstavljenih predmetov skrbi odbor brezplačno. Odbor bo plačal tudi zavarovalne stroške protu ognju za razstavljene reči in bo kolikor mogoče skrbno na to gledal, da se predmeti obvarujejo pred katerokoli si bodi poškodbo.

VI. Stvarem, katere so na prodaj, naj se prida kupna cena.

VII. Razstava se začne 11. julija 1883 in konča koncem julija 1883.

VIII. Oglasila se sprejemajo do konca aprila 1883. Vsak razstavljalec dobi na njegovo ime glaseče se potrdilo, s katerim naj pride v osmih dneh po sklepu razstave po razstavljene predmete, sicer se mu bodo potem na njegovo odgovornost in ob njegove stroške vračali.

XI. Oglasila sprejema vsak dan ud razstavinega odbora, trgovske in obrtne zbornice tajnik Ivan Murnik v Ljubljani. Pismena oglasila se tudi lahko pošiljajo pod napisom: „Razstavini odbor v Ljubljani.“

X. Razstavini predmeti naj se pošiljajo razstavinemu odboru od 15. maja 1883. do 15. junija 1883.

Eksekutivne dražbe.

5. aprila. 3. eks. drž. pos. Jernej Levjar iz Spodnjega jezera h. št. 13, 1485 gld. Logatec. 1. eks. drž. posest. Jakob Švigelj iz Dolenjevasi, 2420 gl. Logatec. 1. eks. drž. pos. Tomaž Popek iz Begunj 1090 gld. Logatec. 1. eks. drž. pos. Pavel Ileršič iz Martinj. potoka 2931 gl. Logatec. 1. eks. drž. posest. Andrej Milavec iz Cirknice 6975 gl. 50 kr. Logatec. 1. eks. drž. pos. Jožef Hočevnar iz Velikih Lašč 1532 gld. Lašče. 1. eks. drž. posest. Jožef Švigelj iz Martinj. potoka 358 gl. Logatec. 3. eks. dzb. nadrobna razprodajazemlj. pod Vipavo ulež. št. 342.

6. aprila. 1. eks. dzb. posest. France Staver iz Zagorja 7810 gld. Bistrica. 1. eks. drž. post. Anton Prosen iz Kuteževega 450 gld. Bistrica. 3. eks. dzb. pos. Jernej Podjed iz Dvorjan. Kranj.

Umrli so:

1. aprila. Marija Mileti (Mideti), delavka 50 let, kolodvorske ulice 20, srčna napaka.
2. aprila. Katarina Brecljnik, 42 let, Petrova cesta 60, mertud. — Primož Pristav, molar 46 let, Poljanska cesta 31, delirium tremens.
3. aprila. Eduard Stofa, klobučar, 66 let, Poljanska cesta 19, hromota pluć.
4. aprila. France Perles, hišni posestnik, 63 let, kolodv. ulice, vodenica.

V bolnišnici:

1. aprila. Ana Grafnetter 70 let, naduha.
2. aprila. M. Perko, gostja 52 let, slabost.

Splošna razprodaja.

Zarad spremenitve prostora razprodaja zalogo v blagu

Karl Till

poleg Hradskega mosta: orodje, ki se potrebuje v kancelijah, pisarnah in šolah, lepotinje (galanterijno blago) oljnate slike, bukve s podobnicami, raznovrstni papir i. dr. po zelo nižani ceni. (4)